

Kronika

***města
Dobrušky***

za rok 2002

Obsah kroniky

1. Počasí.....	1
2. Nejdůležitější události v politickém životě města.....	2
3. Hospodářský život, obchod a služby, výstavba.....	10
4. Kulturní dění ve městě.....	13
5. Školství.....	17
6. Církev.....	21
7. Spolky a spolkový život.....	23
8. Zajímavosti ze života města.....	24

1. Počasí v průběhu roku

Zima tohoto roku přinesla počasí značně proměnlivé. Rok 2002 začal velice chladnými dny, v nichž ranní teploty poklesly na -10°C a odpolední se vyšplhaly jen o dva stupínky výš na -8°C . Velké množství sněhu vyhánělo zvěř z lesů a polí až do městských sídlišť. Tak například 5. ledna pobíhala mezi panelovými domy a po dobrušských ulicích srnka a objevily se i králíci a zaječí stopy.

Dne 12. ledna spadl nejprve 1 cm čerstvého sněhu. Pak se však rozpoutala chumelenice s vánicí, která celé město zasypala a některé ulice se staly dokonce neprůjezdnými. Nákladní auta sice napadaný sníh odvážela, ale přesto na mnoha místech zůstaly veliké kupy, které posléze zledovatěly. Od 20. ledna přišla obleva, při níž odpolední teploty vystoupaly až dokonce na 12°C . Teplé počasí přivítali kosi, kteří se 25. ledna krásně rozezpívali. 9. února přeletěla směrem k horám veliká hejna vran. Toto na zimu nezvyklé teplo trvalo až do 20. února, kdy bylo vystřídáno krátkodobým ochlazením, po němž však následovala další obleva. Teplo, doprovázené deštěm, charakterizovalo tuto podivnou zimu až do příchodu prvních jarních dní, do 22. března. Následujícího dne zima zahrozila ještě na rozloučenou, když napadla pěticentimetrová vrstva sněhu, který však neměl dlouhého trvání. Zima byla hojná na srážky; sněžilo nebo pršelo po 33 dny.

I první polovina jara byla poněkud rozmarná. Až do 10. dubna trvaly ranní mrazíky, ale přes den bylo 10°C , poslední březnový den dokonce rekordních 19°C . Definitivní vítězství jara ohlásili čápi, kteří přeletěli přes Dobrušku 18. dubna, aby se o měsíc později (24. května) opět uhníždili na pivovarském komíně. Na počátku května pak začaly denní teploty dosahovat 20°C , 4. května dokonce téměř tropických 29°C . Jaro bylo doprovázeno častými dešti. Pršelo celkem 22 dny a třikrát se k tomu dokonce přidala bouřka.

Ani léto nesplnilo očekávání, která jsou s tímto ročním obdobím zpravidla spojená. Teploty dosti kolísaly a napadalo velké množství srážek. Většinou však bylo od konce jara přes celé léto ráno okolo 10°C a odpoledne se teploty pohybovaly na úrovni kolem 26°C . Jen několik dní bylo velmi teplých – v nich se termometry vyšplhaly až na 32°C . Z letních dní propršelo celých 24 a 17 z nich bylo navíc doprovázeno bouřkami. Velké vodní nadílky způsobily neuvěřitelné zvýšení hladin vodních toků, zejména v povodí Vltavy a v západních Čechách, následně pak po Labi i v Čechách severních a v Německu. Srpnové povodně zasáhly obrovská území a napáchaly mnohamiliardové škody. Náš kraj byl (na rozdíl od neblahého roku 1998) těchto neštěstí tentokrát ušetřen.

Poté se počasí poněkud umoudřilo a celý podzim i zbytek roku 2002 byl teplotně i srážkově v mezích normálu. Záříjová a říjnová rána naměřila 5°C , dny těchto měsíců pak 12°C . Dne 6. října se ozvalo hřmění podzimní bouře. 27. října se nad západní a střední Evropou přehnala větrná bouře dosahující síly orkánu.

V Evropě si vítr o rychlosti až 200 km v hodině vyžádal 30 lidských životů, z toho dva v Čechách. Velké škody napáchal tento živel i v dobrušských lesích, kde spadlo na 150 krychlových metrů dřeva. Dne 5. listopadu přišel první nesmělý ranní mrazík – 1°C, ani ve dne jsme se při + 1°C příliš neohřáli. 9. listopadu napadla pětcentimetrová vrstva prvního mokrého sněhu, která do rána roztála. Do konce předposledního měsíce roku se ranní teploty pohybovaly okolo 10°C, odpoledne ukazovaly teploměry průměrně 15°C. Prosinec přinesl nástup zimního počasí. Ranní teploty klesly na –10°C, odpoledne mrzlo o něco mírněji, do –5°C. Vánoce roku 2002 byly k radosti zejména dětí na sněhu. Po celé podzimní měsíce hojně pršelo nebo chumelilo: sníh či déšť padal celých 41 dní.

2. Nejdůležitější události v politickém životě města

Volby do poslanecké sněmovny Parlamentu a jejich výsledky

Letošní rok byl rokem, v němž se uskutečnily všechny volby, které se uskutečnit mohly. V řádném čtyřletém termínu proběhly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a volby do městského zastupitelstva. Šestiletý volební mandát skončil v obvodu, do něhož patří i Dobruška, senátoru Dr. Bartošovi, takže byly i volby senátní.

Parlamentní volby se uskutečnily v pátek 14. a v sobotu 15. června. Voliči si mohli vybrat z téměř tří desítek politických stran a malé radosti volebních komisí, sčítajících hlasy, této nabídce do značné míry využili. Z 5580 voličů se voleb zúčastnilo 3558, což představuje 63,8 %. Největší procento voličů přišlo ve volebních okrscích v Mělčanech (72,5 %) a na krytém bazénu (71,5 %). Nejmenší procento voličů přišlo k urnám v muzeu (57 %).

Nejvíce hlasů obdržela v Dobrušce ČSSD (1028), následovaly ODS (707), Koalice (677) a KSČM (578). Ostatní strany dostaly celkem 556 hlasů, z toho nejvíce Sdružení nezávislých (120 hlasů) a Naděje (106 hlasů). Naopak nejméně dostal Pravý blok (10), Republikáni (6), Cesta změny (5), Národně demokratická strana (4) a Česká pravice (1 hlas).

Senátní volby

Po šesti letech se uskutečnily v našem městě druhé volby do Senátu Parlamentu České republiky. Své kandidáty zde postavily všechny rozhodující politické strany. Za KDU – ČSL kandidoval dosavadní senátor MVDr. František Bartoš, za ČSSD Ivan Dřímál, za ODS Mgr. Němcová, když v předběžném výběru dostala přednost před dosavadním přednostou okresního úřadu Petrem Narwou, za KSČM Jan Langr a za Sdružení nezávislých kandidátů Václava Domšová, starostka obce Deštné v Orlických horách. Kandidovali i někteří další, ale v podstatě bez jakékoli šance.

Výrazným favoritem voleb byl dosavadní senátor Bartoš, ale ukázalo se, že mezi voliči převládla snaha po změně. V prvním kole, které se konalo v pátek 25. a v sobotu 26. října, dostali nejvíce hlasů právě Dr. Bartoš a nezávislá kandidátka Václava Domšová. V našem městě a okolních obcích byla účast voličů v prvním kole senátních voleb. Druhé kolo, které se konalo o týden později, tedy 1. a 2. listopadu, a bylo spojeno s volbami komunálními, na tom nebylo co do voličské účasti o nic lépe. Někteří voliči přišli volit pouze do městského zastupitelstva a volbu do Senátu odmítli. Ve druhém kole dostala definitivně větší počet hlasů Václava Domšová, která se tak stala novou senátkou za náš volební obvod.

Paní senátorka Domšová se setkala se svými dobrušskými voliči na besedě, která se uskutečnila 2. prosince v městské knihovně za značného zájmu občanů, kteří nově zvolené senátorce kladli řadu dotazů na její záměry v tomto zastupitelském sboru.

Komunální volby

V letošním „supervolebním“ roce se jako poslední konaly volby komunální. V nich se rozhodovalo, kdo bude příští čtyřleté období stát v čele našich měst a obcí. V Dobrušce kandidovaly čtyři standardní politické strany: Česká strana sociálně demokratická, Komunistická strana Čech a Moravy, Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová a Občanské demokratická strana. Všechny měly obsazen plný počet míst na kandidátkách, tj. 15 zastupitelských mandátů. Předvolební kampaň proběhla bez většího vzrušení a nebyla také porušena žádná ustanovení zákona o volbách. Politické strany v Dobrušce vydaly své předvolební záměry, v nichž seznámily voliče s tím, co chtějí v zastupitelstvu prosazovat. Slabě navštíveno bylo rovněž několik předvolebních mítinků.

Samotné volby do obecního zastupitelstva se odehrály ve dnech 1. a 2. listopadu, tj. již tradičně v pátek a v sobotu. Z celkového počtu 5633 oprávněných voličů se volebního aktu zúčastnilo jen 3008 občanů. Absolutně nejvyšší počet hlasů obdržel kandidát KSČM Dr. Josef Lukášek. Hlasovali pro něho 1462 voliči, což představuje více než 15 %. Jen o 112 hlasů méně dostal kandidát ODS Josef Horák (1350 hlasů, tj. 12,6 %). Nejvýrazněji se oproti původnímu umístění posunula na kandidátní listině Jana Pařízková, která kandidovala jako nezávislá na kandidátce KDU – ČSL. Ze 14., tedy předposledního místa, se počtem hlasů 822 dostala na místo druhé.

Patnáct zastupitelských mandátů si mezi sebou rozdělily dobrušské politické strany takto:

- 4 mandáty KDU – ČSL; celkový počet obdržených hlasů: (Růžena Barvířová, Jana Pařízková, Jiří Šitler a Josef Samek).
- 4 mandáty ODS; celkový počet obdržených hlasů: (Josef Horák, Libuše Kujalová, Josef Urban a Oldřich Klobas).
- 4 mandáty KSČM; celkový počet obdržených hlasů: (Josef Lukášek, Miroslav Šmída, Karel Joukl a Ladislav Nývlt).
- 3 mandáty ČSSD; celkový počet obdržených hlasů: (František Nagy, Vladimír Zrzavý ml. a René Zelinger).

Na ustavujícím zasedání městského zastupitelstva, které se konalo 18. listopadu v kině 70, byl starostou města zvolen dosavadní starosta Oldřich Klobas, prvním místostarostou, určeným zastupováním starosty v době jeho nepřítomnosti, Josef Lukášek, druhým místostarostou Josef Horák, členy rady Růžena Barvířová a René Zelinger. Zároveň bylo rozhodnuto, aby starosta a oba místostarostové byli pro výkon svých funkcí uvolněni. K přijímání prohlášení o vstupu do manželství byli zmocněni Růžena Barvířová a Josef Lukášek.

Vzhledem k tomu, že 1. prosince nastoupil do zaměstnání na sociálním odboru Městského úřadu v Dobrušce, vzdal se k tomuto datu svého mandátu Jiří Šitler. Na jeho místo postoupil Jiří Stejskal.

Příprava na ustavení města III. stupně

Parlament České republiky schválil 19. března 2002 zákony, týkající se územní reorganizace. Od 1. ledna 2003 budou zrušeny okresní úřady a jejich pravomoci se rozdělí mezi úřady krajské a městské úřady vybraných měst s tzv. roz-

šířenou působností, které se neoficiálně někdy také nazývají „malými okresy“. Na území okresu Rychnov nad Kněžnou budou rozšířenými pravomocemi pověřena tři města: Rychnov n. Kn., Kostelec nad Orlicí a Dobruška. Po více než čtyřech desítkách let se tak naše město opět stane administrativním centrem celé spádové oblasti, zahrnující celou severní část Orlických hor a jejich podhůří.

Tomuto rozhodnutí předcházelo značné množství jednání, při nichž byly ze strany zpracovatelů celého projektu vyvíjeny snahy, aby pověřeným sídlem bylo Nové Město nad metují, nikoli Dobruška. Opočno a některé další obce, zejména Deštné v Orlických horách, zase usilovaly o to, aby žádná města II. stupně nevznikla, aby pravomoci dosavadních okresních úřadů byly rozděleny mezi krajské úřady a úřady městské, resp. obecní. Přes zřejmou účelovost těchto snah, které vyvrcholily peticí starostů k Parlamentu České republiky, byla nakonec připravovaná reforma schválena.

Závěrečné týdny roku se nesly ve znamení velkého stěhování, obecně nazvaného podle známého filmu akcí „kulový blesk“. Pro rozšířený úřad musely být připraveny nové prostory na náměstí F. L. Věka v budovách čp. 26 (spořitelna) a čp. 32, odkud byla vystěhovávána pohřební služba (do čp. 57 – bývalý Osvětový dům) a prodejna květin (do čp. 37). Uvolněné prostory byly značnými náklady adaptovány pro potřeby městského úřadu. V čp. 32 musel být jako předpoklad bezbariérového přístupu vybudován i výtah. Prostory bývalé prodejny květin budou perspektivně využity pro potřeby nového městského informačního střediska, které má být otevřeno v první polovině roku 2003. Rekonstruovány byly také interiéry bývalé budovy Telecomu (čp. 629) vedle pošty.

Od 1. ledna 2003 budou pod rozšířenou pravomoc města Dobrušky spadat následující obce: Bačetín, Bohdašín, Bystré, České Meziříčí, Deštné v Orlických horách, Dobré, Dobruška, Dobřany, Chlístov, Janov, Kounov, Králova Lhota, Mokré, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Opočno, Podbřezí, Pohoří, Přepychy, Rohenice, Sedloňov, Semechnice, Sněžné, Trnov a Val.

Vývoj počtu obyvatel města

Na počátku roku 2002 žilo v Dobrušce a sloučených obcích celkem 7198 trvale hlášených obyvatel, což činilo o 43 méně než na počátku roku 2001. Z tohoto počtu bylo v Dobrušce samotné 6114 osob, v Běstvinách 63, na Chábovách 74, v Křovicích 234, v Mělčanech 92, v Domašíně 159 a na Spáleníšti 117 osob.

Také v tomto roce došlo k celkovému úbytku obyvatelstva. Ubylo celkem 227 obyvatel, kteří zemřeli, nebo se odstěhovali. Přírozený přírůstek činil 54 narozených, z toho bylo 28 chlapců a 26 děvčátek. Počet obyvatel Dobrušky má již po několik let klesající trend.

Zahraniční kontakty (Maďarsko, Holandsko)

Již jedenáctým rokem pokračovaly zahraniční kontakty Dobrušky s holandským městem Ter Aar. Dne 26. dubna přijela delegace holandských přátel, pro niž byl připraven pestrý program. V městském lapidáriu byla instalována výstava „Družební města se představují“, dokumentující rozvoj přátelských kontaktů Dobrušky s Ter Aarem a maďarskými městy Balatonkenese a Ábrahámhegyi, jejíhož otevření se Holanďané zúčastnili. Zástupci města Ter Aar byli rovněž přijati starostou Oldřichem Klobasem v reprezentačních prostorách historické radnice.

Brzy za touto následovala další návštěva z Holandska. Tentokrát šlo o důchodce z Langeraaru, Ter Aaru a okolí, kteří se zajímali zvláště o historické pamětihodnosti našeho města. Ti nezdatnější vystoupili i radniční ohoz, aby se potěšili krásnou vyhlídkou na Orlické hory.

Od 8. do 12. května pobývalo na čtyřicet zástupců našeho města v maďarských partnerských městech. Představitelé sportovních a kulturních spolků zde mj. dojednávají další rozvoj vzájemných vztahů a upřesňovali jejich konkrétní naplnění v letošním roce.

Následně přijela do Dobrušky skupina učitelů z partnerského města Balatonkenese, která se zde od 8. do 11. června zúčastnila turnaje v malé kopané SAFARI CUP, poznávala kulturní a turistické zajímavosti východních Čech a zejména se velmi pozorně seznamovala s dobrušskými školami: gymnáziem, základní školou Františka Kupky a základní uměleckou školou. Výsledkem návštěvy byla řada návrhů na vzájemnou výměnu výstav dětského výtvarného projevu, či rozšíření činnosti školního sportovního klubu Bodlinka s možností využití Balatonu.

Ve dnech 13. – 17. listopadu byla na návštěvě Dobrušky delegace maďarského partnerského města Balatonkenese. Při jednáních s představiteli našeho města byla vysoce hodnocena dosavadní spolupráce a projednávány možnosti jejího dalšího rozvoje.

Kromě toho, že dochází ke vzájemné výměně oficiálních delegací jednotlivých partnerských měst (Ter Aaru i obou měst maďarských), je hlavním přínosem těchto kontaktů rozvoj spolupráce a vzájemných styků mezi kulturními a sportovními spolky a nezřídka již mezi jednotlivými rodinami v Dobrušce, Maďarsku i Holandsku. Přispívá to k lepšímu vzájemnému poznání a přiblížení se našich národů i národních kultur.

Zahraníční návštěvy ve městě

Dobrušský vojenský topografický ústav je častým cílem cest delegací zahraničních vojenských topografických služeb. Stalo se již tradicí, že tyto návštěvy jsou přijímány starostou města v reprezentačních prostorách historické radnice.

Jako první zahraniční host v letošním roce přijel již 5. ledna do Dobrušky vojenský letecký přidělenec při velvyslanectví Čínské lidové republiky plk. Zhao Guoxi s doprovodem. 26. března přicestovala delegace geografické služby armády Lotyšska, vedená poradkyní ministra obrany paní Dinou Giluce. Zástupci geografické služby bulharské armády navštívili Dobrušku 16. května. Jen několik dní poté přijela do našeho města zřejmě nejdůležitější vojenská delegace roku. Tvořili ji přední pracovníci Národního úřadu pro snímkování a mapování v čele s Richardem Williamsem. S vedením dobrušského ústavu podepsali dohodu o dodávce nejmodernější technologie pro tisk map. Samotná tiskárna Rapida 105 byla do VTOPÚ přivezena 18. července a 16. září byla za účasti zástupců americké strany uvedena slavnostně do provozu. Při této příležitosti byla v prostorách radnice podepsána smlouva o spolupráci mezi geografickými službami armád České republiky a USA. Za českou stranu podepsal smlouvu náčelník Geografické služby Armády ČR plk. Karel Raděj, za americkou ředitel Národní mapovací služby USA Robert Weber.

Dne 28. srpna zde pobývala delegace Geografické služby holandské armády v čele s pplk. Westerhuisem a 4. září velmi zajímavá a (přestože z Evropy) téměř exotická delegace geografické služby Albánie, vedená jejím náčelníkem plk. Myslimem Pashou. 18. září přijela delegace z místa nejvzdálenějšího, z Číny. V jejím čele byl nejvyšší představitel Geografické služby Číny, generál Li.

V prosinci přijely do Dobrušky dvě vojenské delegace z evropského jihu. Nejprve to byli 11. prosince zástupci jedné z nejstarších geografických služeb Evropy – italské – v jejichž čele stál generál Pietro Quariglia, náčelník geografické služby Itálie, a o den později pak náčelník řecké geografické služby generálmajor Eleftheria Papaikonomayes s doprovodem.

V Dobrušce však nebyly jenom vojenské delegace. V dubnu přijela do našeho města skupina amerických studentů, dětí vojáků NATO působících v Německu. Cílem jejich pobytu byl nevšední dar. U základní školy v Pulické ulici vybudovali za své prostředky sportovní zařízení. Studenti, sdružení v americké křesťanské organizaci uspořádali také pro veřejnost odpoledne 8. dubna na náměstí F. L. Věka koncert.

Dne 10. června navštívili Dobrušku také zástupci státní správy regionu Vale Royal z Velké Británie, kteří pobývali v rychnovském okrese na pozvání přednosta Okresního úřadu v Rychnově nad Kněžnou Petra Narwy. Britští hosté ocenili zejména naše památky.

V měsíci srpnu proběhl v dobušském studijním středisku Karlovy univerzity již dvanáctý ročník letního jazykového kurzu. Letos se jej zúčastnilo 58 bohemistů z 26 zemí celého světa. Účastníci kurzu byli přijati starostou na radnici a městské vysílání kabelové televize věnovalo jejich pobytu v Dobrušce obsáhlou reportáž. Díky takovýmto akcím je Dobruška známa v mnoha státech světa, především českých krajanských společenstvích.

Další politické události

Soud s vrcholnými představiteli předlistopadového režimu

Mnohé z toho, co se odehrálo na ústřední politické scéně, mělo konkrétní dopady na myšlení a názory lidí i na venkově. Událostí, která sice neovlivnila politické směřování naší republiky, kterou však lidé zaznamenali se značnou nelibostí a rozčarováním, byl soudní proces s bývalými pohlaváry předlistopadového režimu. Tehdejší generální tajemník ÚV KSČ Milouš Jakeš a předseda československé vlády Jozef Lenárt byli v souvislosti se sovětskou okupací v srpnu 1968 obžalováni z velezrady. Pražský městský soud však oba obžaloby zprostil. Veřejnost, tedy i občané našeho města, přijala toto rozhodnutí velmi negativně, s pocitem, že na velké provinilce je soudní spravedlnost krátká.

Pražský summit NATO

Jednou z nejvýznamnějších událostí mezinárodně politického dosahu byl bezesporu pražský summit NATO. Zúčastnili se jej šéfové vlád a hlavy všech členských států Severoatlantické aliance. Schůzka proběhla od 20. do 22. listopadu v Kongresovém centru v Praze. Pro zajištění hladkého průběhu setkání byla přijata dosud nevídaná bezpečnostní opatření, která měla předejít jak ničivým demonstracím, které doprovázely setkání bankéřů v předminulém roce 2000, tak případným teroristickým útokům. Tato opatření přinesla své ovoce, protože protestní demonstrace proběhly v klidu a téměř bezzubě a kromě dvou poměrně bezvýznamných útoků na železnici se nic mimořádného nestalo. V uvedených dnech však byla Praha v jakémisi mimořádném stavu a kdo nemusel, tak tam nejezdil. Našeho kraje se bezpečnostní opatření nedotkla.

Spor o Benešovy dekrety

Rok 2002 snad již s definitivní platností ukončil více jak půlstoleté spory o tzv. Benešovy dekrety, týkající se poválečného odsunu německého obyvatelstva z Československa. Zejména Sudetoněmecké krajanské sdružení vyvíjelo v tomto směru aktivitu a velice silné politické tlaky na německou vládu. Vyhržovalo do-

konce, že v případě, nebudou-li poválečná opatření prohlášena za neplatná (což mělo být zároveň, alespoň podle nejradikálnějšího křídla tohoto uskupení, spojeno s restitučními nároky a odškodněním), zasadí se o nepřijetí České republiky do Evropské unie. K těmto hlasům se přidala i rakouská fašizující strana Svobodných Jörga Heidera. Expertní komise Evropské unie však tyto požadavky jako nepodložené odmítla. Zdá se však, že získaly podporu mezi některými českými publicisty, kteří svými články zbytečně a navíc bez potřebných historických znalostí rozvířovali hladinu našeho veřejného mínění.

„Mein Kampf“

V roce 2001 vydal nakladatel Michal Zítka Hitlerovu knihu „Mein Kampf“. Za tento nakladatelský „počin“ byl obžalován jako propagátor nacismu. Na rozdíl od prvoinstančního soudu rozhodl v odvolacím řízení Nejvyšší soud o zproštění obžaloby v plném rozsahu. Zdůvodnění bylo dosti kuriózní. Nacismus je prý již mrtvým hnutím, neexistuje, a proto nelze vydavatele jeho nejpřednějšího ideového díla postihnout. Dosti neuvěřitelné v zemi, kde neonacisté s oholenými lebkami pochodují veřejně v průvodech. Naštěstí se tento problém zatím našeho města netýká.

Povodně

Ještě nevybledly v naší paměti tragické následky katastrofální povodně, která postihla náš kraj v červenci roku 1998, když letošní rok přinesl povodně další, rozsahem mnohem větší, i když tentokrát bylo naše město i celé Podorlicko této zhouby ušetřeno.

První varování vyslala příroda již v měsíci lednu, když se při oblevě vzedmuly hladiny některých východočeských řek, především na Trutnovsku, Královéhradecku, ale i v sousedním Novoměstsku. Zůstalo však jen u hrozby, voda žádnou větší škodu nenadělala, zaplavila jen louky v těsné blízkosti říčních toků.

Jinak tomu ovšem bylo za deštivého léta. Nejprve v polovině července vodní příval zle poničil Hodonínsko a Blanensko na Moravě. To však měla být teprve předehra. Hlavní povodňový příděl se dostavil v první dekádě měsíce srpna a zasáhl zejména jižní Čechy. Stoletá voda zatopila celé čtvrti Českých Budějovic, část historického jádra Českého Krumlova a celé oblasti s desítkami obcí na Třeboňsku, Písecku i Plzeňsku. Vodní spousty pokračovaly dále, až zasáhly i hlavní město. Právě v Praze napáchala povodeň škody, jdoucí do miliard korun. Zatopila Kampu, Sovovy mlýny, Střelecký a Císařský ostrov i zoologickou zahradu v Tróji, kde zahubila několik vzácných zvířat. Největší materiální škody vznikly v zatopeném Karlíně a vodou zalitým metru.

Povodeň pak postupovala dále po Vltavě a od jejího soutoku s Labem i po této řece. Voda zaplavila značné části Terezína, Pojizeří, Litoměřicko a okolí Ústí nad Labem. Ve svém ničivém díle pokračovala i na území Německa. Kromě obrovských materiálních škod, vyčíslovaných v řádu mnoha desítek miliard korun si vyžádala i šestnáct obětí na lidských životech.

Přestože náš kraj zůstal ušetřen, lidé nezapomněli na pomoc, které se jim při podobné situaci před čtyřmi lety dostalo. Při veřejných sbírkách, organizovaných humanitárními organizacemi i církvemi bylo vybráno značné množství peněz a různého materiálu, který byl urychleně přepravován do postižených oblastí. Samo město Dobruška věnovalo jihočeskému Švihovu částku 100.000 korun. Lidská solidarita ukázala svou sílu a naši občané obstáli v této zkoušce se ctí.

Terorismus

Jedno z největších nebezpečí představuje pro současný svět mezinárodní terorismus. Po tragickém 11. září roku 2001 se již žádné místo na světě nemůže cítit bezpečným před náhlým a smrtícím teroristickým útokem. Demonstrovali to názorně zejména členové smutně proslulé organizace Al Kajdá, kteří spáchali 12. října pumový atentát na indonéském ostrově Bali. Jeho otřesným výsledkem bylo 187 mrtvých a více než 300 zraněných lidí. Někteří z pachatelů byli dopadeni.

Necelé dva týdny poté (23. října) se v jiné části světa, v Rusku, přihlásili je slovu teroristé čečenští. Pod velením Šamila Basajeva přepadli jedno z moskevských divadel a návštěvníky představení zajali jako rukojmí. Požadovali okamžitý odchod ruských vojsk z Čečenska. Následujícího dne vnikly do objektu divadla speciální policejní protiteroristické jednotky a za použití paralyzujícího plynu teroristy přemohly. Padesát teroristů bylo zabito a tři zajati. Při zásahu však bohužel zahynulo na následky použití plynu i 119 vyčerpaných rukojmí.

Teroristické akce jsou takřka na denním pořádku v Izraeli, Čečensku, ozbrojení teroristé zabíjejí i v Afghánistánu a na jiných místech naší planety. Země je díky rozvoji komunikace a informačních kanálů dnes již tak malá, že se nebezpečí terorismu týká každého jejího obyvatele.

Příprava války s Irákem

V protiteroristickém boji se Spojené státy americké a jejich spojenci, zejména Velká Británie, zaměřují nyní ve zvýšené míře na Irák. Tato země podle amerických prohlášení podporuje mezinárodní teroristické organizace a vlastní zbraně hromadného ničení, zejména chemické a biologické, kterých je připravena použít. Dne 1. prosince se vystupňovalo válečné napětí v Iráku, když Američané a Britové bombardovali ropná zařízení v Bašfe, což zdůvodnili soustavným porušováním bezletové zóny. Přesto, že Irák vpustil do země inspektory OSN, jejichž úkolem je hledat zbraně hromadného ničení, zdá se, že takovéto vyhovění rezolucím mezinárodní organizace nebude pro Američany a jejich spojence dostatečné, protože připravují v přípravách na válečné řešení sporu. Odpůrci válečného konfliktu namítají, že jeho hlavní příčinou je ovládnutí obrovských zásob irácké ropy. Je pravděpodobné, že pokud ke konfliktu dojde, zúčastní se jej i speciální protichemické jednotky armády České republiky.

Visegrádská čtyřka v častolovickém zámku

Nedaleký častolovický zámek hostil 22. srpna poradou prezidentů České republiky, Maďarska a Polska. Čtvrtý stát tzv. Visegrádské čtyřky, Slovensko, zastupoval pro nemoc prezidenta velvyslanec. Předmětem jednání byly katastrofální povodně, příprava nadcházející schůzky NATO a zejména otázky vstupu do Evropské unie.

Evropská unie

Dále pokračovaly rozhovory, připravující přijetí naší země do Evropské unie. Pod vedením náměstka ministra zahraničí Pavla Teličky byly postupně uzavřeny všechny kapitoly, včetně původně téměř neřešitelného zemědělství. Na dramatickém setkání států Evropské unie v Kodani se na poslední chvíli podařilo vyjednat zlepšení podmínek pro naši zemi. Po schválení zákona o referendu (které se však bude týkat pouze této záležitosti) budou tedy čeští voliči rozhodovat o našem vstupu do tohoto společenství v červnu roku 2003.

Městský zpravodaj

Tradičně s novou obálkou vstoupil do dalšího ročníku své existence Městský zpravodaj. Tento měsíčník podává nejen informace o dění ve městě a plánovaných kulturních a společenských akcích, ale obsahuje také řadu článků, které

zajímavým a poutavým způsobem přibližují našim občanům bohatou historii města Dobrušky i jejího okolí. Tak například v tomto roce vycházel dvanáctidílný seriál článků Václava Matouše *Dobrušská řemesla v 16. až 19. století* a v každém čísle se objevily příspěvky Jiřího Macha, seznamující čtenáře s památkami Dobrušky a nejbližšího okolí.

Oblíbená a čtená je rubrika *Zpětné pohledy na život města*, která je vlastně jakousi kronikou současného dění. Ve zpravodaji mohou prezentovat svou činnost i všechny spolky, které ve městě působí. Poněkud komplikované je zveřejňování údajů ve *Společenské kronice*, k čemuž musí být písemný souhlas jmenovaných občanů. Týká se to životních jubileí, ale souhlas musí dát i rodiče při zveřejnění narození dítěte a pozůstalí při publikování úmrtí. Až na malé výjimky jsou tyto souhlasy udělovány a oblíbená rubrika může tak nadále pokračovat.

Ve zpravodaji jsou otiskovány i kulturní programy okolních měst – Opočna a Nového Města nad Metují. Recipročně pak jsou dobrušské programy publikovány v informačních časopisech uvedených míst. V některých číslech roku 2002 se objevily i články z oborů, které zatím nebyly ve větším rozsahu otiskovány, především o regionální pravěké archeologii od Josefa Flégla a články s přírodopisnou tematikou (ornitologie) od Vojtěcha Volfa.

Redakční rada Dobrušského zpravodaje pracovala v tomto roce ve složení František Nagy (vedoucí redaktor), Václav Matouš, Vladislav Balcar, Josef Frýda a Jiří Mach. V prosinci zemřel Vladislav Balcar a ve funkci vedoucího redaktora nahradil Františka Nagyho Josef Lukášek. Redakční rada byla rozšířena o Václava Vernera (vedoucí Kulturního domu města Dobrušky) a Vladimíru Svobodovou (pracovnice městské knihovny). Grafická úprava zpravodaje je dílem Josefa Benedikta, sazbu provádějí Zdeňka a Jiří Hanouskovi, tisk firma Janda a Hájek v Dobrušce.

Městské vysílání kabelové televize

Stále větší oblibu si mezi občany získává městské vysílání kabelové televize. Podle požadavků městského úřadu, ale i vlastní iniciativou zabezpečuje náplň vysílání Zdeněk Friml, firma Heuréka. V letošním roce došlo k podstatnému zkvalitnění technické úrovně zpracování vysílaných programů, protože firma Heuréka zakoupila nový počítač Casablanka pro úpravu videa.

Ve spolupráci s muzeem se staly součástí městského vysílání naučné filmy, věnované historii našeho města i regionu. Vedle tématických filmů, jakým byl např. snímek o kostele sv. Václava, je postupně naplňován záměr projektu dvacetidílného pohledu do dějin města, Nazvaného souhrnně *Dobrušskou minulostí*. Doposud bylo natočeno třináct dílů a zbývajících sedm má již zpracované scénáře. Nově byl také natočen film o dobrušských betlémech, včetně jeho německé verze. Propagační film o Dobrušce má vedle českého originálu ještě verzi anglickou a německou (překlad a komentář Jaromír Dusílek) a maďarskou (překlad a komentář František Nagy).

Městské vysílání má premiéru každý čtvrtek a dále je pouštěno smyčkou po zbývajících dny týdne a v pondělí. Zachycuje především významnější dění ve městě, významné návštěvy, slavnosti a kulturní události. Zatím však kabelová televize zahrnuje vlastně jen občany, bydlící na sídlištích, tedy zhruba jednu třetinu všech obyvatel. Tento způsob informování veřejnosti má však dosud mnohé nevyužití rezervy a před sebou tak perspektivu dalšího rozvoje.

3. Hospodářský život, obchod a služby, výstavba

Rozpočet města

Letošní rozpočet města Dobrušky byl schválen městským zastupitelstvem na zasedání dne 25. března. Celková výše rozpočtovaných finančních prostředků činila 123 milionů Kč, přičemž příjmy byly o necelých 400.000 Kč vyšší než výdaje. V průběhu roku byl rozpočet ještě upravován podle změněné situace. Tento rozpočet je nejvyšší za uplynulé roky.

Příjmy představují z největší části daně a dotace, které dohromady činí více než 70 milionů Kč. Na druhé straně nejvyšší výdaje byly rozpočtovány na opravu krytého bazénu a kulturního domu. Státní dotace pokrývaly dokončení přístavby základní školy v Pulické ulici a výstavbu nové tělocvičny v základní škole Františka Kupky.

Nejdůležitější podniky ve městě, živnosti a služby

Největším průmyslovým podnikem ve městě jsou Dobrušské strojírní (nyní Grafitec), který však právě v tomto roce procházel jednou z největších krizí ve své více než stoleté historii. Špatný odbyt, ale i značná poruchovost vyráběných tiskařských strojů, měl za následek snížení výroby a následné propouštění zaměstnanců. Často se také pracovalo jen čtyři, nebo dokonce tři dny v týdnu, zaměstnanci museli nastupovat nucenou dovolenou apod. Na konci roku je nad další existencí tohoto podniku velký otazník.

Ani další velký podnik, Stuha, nemá nijak oslnivé výsledky hospodaření. Platy jsou zde velmi nízké a z dřívější světové slávy nezbylo takřka nic. Ale takové těžkosti jako Grafitec Stuha přece jen nemá.

Úspěšnější jsou podniky střední velikosti. Dobře si vedou například firmy Servisbal nebo firma Jech, specializující se na výrobu zakázkového nábytku. Tradičně solidní výsledky mají i formy v oblasti služeb, jako například opravna pneumatik pana Tomaščína. Lepší výsledky těchto středních podniků jsou patrné i na zvyšující se péči o budovy, v nichž tyto firmy sídlí, a jejich okolí. Postupně se stabilizuje obchodní síť, která svým sortimentem v podstatě uspokojuje nároky občanů.

V roce 2002 vydal živnostenský úřad deseti právnickým a 136 fyzickým osobám nové živnostenské listy. Převážně se jednalo o sféru obchodu a služeb. Naopak, 164 živnosti přerušily provozování své činnosti. Zrušeno bylo 26 živnostenských oprávnění, z toho čtyři z moci úřední. Na slabé úrovni jsou možnosti ubytování, což je jednou z příčin nedostatečného rozvoje turistického ruchu.

Tradiční součástí městské ekonomiky jsou trhy, které v roce 2002 probíhaly každé úterý od 5. března do 17. prosince na náměstí F. L. Věka. V těchto 42 termínech bylo na poplatcích za místo vybráno od trhovců celkem 566.745,- Kč. Na trzích však převažuje sortiment levného a nepříliš kvalitního textilního zboží vietnamských obchodníků. V sezóně je také k dostání ovoce a zelenina, čímž se vytváří účinná konkurence prodejcům v kamenných obchodech. Trhy jsou nejenom nástrojem obchodu, ale také součástí koloritu města, přitahující mnoho návštěvníků z blízkého i vzdálenějšího okolí.

Nová prodejna Discount plus

Po mnoha velkých městech byla také v Dobrušce otevřena nová velkoprodejna, jejíž sortiment tvoří potravinářské výrobky. Jen za pouhých několik měsíců (od února do června) vyrostla na konci Solnické ulice při výjezdu z města nová

budova, jejímž provozovatelem je firma PLUS – DISCOUNT, spol. s r. o. Řetězec těchto prodejen v republice čítá 98 velkoprodejen tohoto typu.

Investorem stavby byla firma CTP Project Invest, spol. s r. o., hlavním dodavatelem stavby PKS INPOS, a.s. ze Žďáru nad Sázavou. Subdodávky zajišťovalo také několik firem dobrušských. Technickým dozorem byla investorem pověřena inženýrská a realizační kancelář Inreka, spol. s r.o. z Kostelce nad Orlicí.

Prodejna byla slavnostně otevřena dne 9. července a zájem o ni byl v tomto prvním dnu naprosto nevídaný. Zákazníků přišlo tolik, že při organizaci musela asistovat i městská policie. Ohromující byla i tržba za první den, která dosáhla částky na Dobrušku téměř astronomické – 985.000 Kč. Prodejna si našla své stálé zákazníky a navštěvují ji také turisté, kteří tudy projíždějí směrem k Orlickým horám.

Otevření nové velko prodejny potravin pocítily velmi silně i potravinářské prodejny ve městě, kterým zejména v prvních dnech a týdnech ubylo mnoho zákazníků. Velko prodejna také značně stlačila dolů ceny některých druhů zboží, čímž donutila prodejny již zavedené ke stejnému kroku. Kupující byli ovšem v tomto případě samozřejmě spokojeni.

Výstavba města

Město zabezpečovalo výstavbu především v oblastech, souvisejících s terciální sférou a životním prostředím. Byla pokračováno v rozsáhlé nástavbě celého nového patra s učebnami na stávající budově základní školy v Pulické ulici. Rovněž v základní školy Františka Kupky začaly velké stavební úpravy. Na stávajícím objektu školní jídelny postupně vyrůstá nová tělocvična.

Stavbou, důležitou pro kvalitu životního prostředí ve městě, je čistírna odpadních vod v Pulicích. Aby mohla dále uspokojivě sloužit svému účelu, prošla v roce 2002 rozsáhlou a náročnou intenzifikací a rozšířením. K dalším stavebním akcím, důležitým pro život města, patří celková oprava tzv. pojezdného chodníku v Mírové ulici a opravy komunikací nad Domašínem a na Spáleníšti. V Novoměstské ulici bylo započato se stavbou nové kanalizace.

Po získání budovy kulturního domu do majetku města byla vybudována nová plynová kotelna a opraveny rozvody ústředního topení v celém objektu, včetně klimatizačního zařízení. Dále byly provedeny stavební úpravy šaten a jeviště a zateplen strop. Více jak sto let stará budova byly tak významně stavebně zhodnocena.

Aby město mohlo kvalitně vykonávat všechny správní funkce, které mu připadnou jako městu III. kategorie, bylo nutné připravit mj. i vhodné prostory. Proto byly provedeny rekonstrukce budov čp. 26, 32 a 629. Pro velkou náročnost přecházejí některé z těchto prací i do roku 2003. Po jejich skončení bude možné poskytovat občanům města i celé oblasti potřebné služby, včetně plného využití moderních technických prostředků.

Z podnikatelských staveb stojí za uvedení vedle již zmiňované nové prodejny Discount plus zejména náročná přestavba bývalé traktorové stanice pro potřeby firmy Jech, která bude v těchto prostorách vyrábět zakázkový nábytek.

Nezaměstnanost

V roce 2002 stoupla nezaměstnanost v Dobrušce 5,3 % na 6,09 %. V absolutních číslech to představuje zvýšení z 310 nezaměstnaných, evidovaných úřadem práce na konci roku 2001 na 377 osob na konci roku 2002. Vzestupný

trend nezaměstnanosti trval po celý rok. Procentem nezaměstnaných přesahuje Dobruška mírně celookresní průměr (6,01 %). Rozdílná čísla jsou zejména v nezaměstnanosti mužů a žen. Zatímco mužů bylo na konci roku nezaměstnaných 5,13 %, u žen tento podíl představoval 7,39 %. Do jaké míry se na celkovém počtu nezaměstnaných podíleli pracovníci, kteří odešli z formy Grafitec, nelze přesně určit, protože mnoho z nich si takřka okamžitě sehnalo nové zaměstnání a do evidence úřadu práce se tak vůbec nedostalo.

V roce 2002 zvláště výrazně stoupla nezaměstnanost mužů; ze 135 osob na začátku roku (tj. 4,13 %) na 183 (tj. 5,13%) na jeho konci. U žen došlo v celoroční bilanci jen k malému nárůstu; počet nezaměstnaných žen je však na území Dobrušky relativně dosti vysoký.

Sociální péče

Sociální odbor Městského úřadu v Dobrušce vykonává státní správu nejen pro město samotné, ale pro dalších 16 obcí s téměř 13.000 obyvateli. Odbor vyplácí 18 různých dávek a sociálních příspěvků. Za rok 2002 bylo na těchto dávkách vyplaceno 8,465.650 Kč. S postupně rostoucí nezaměstnaností stoupá i celková částka vyplacených sociálních dávek.

Největší položku představují dávky poskytované nezaměstnaným, svobodným nebo osamělým. Dávka roste zejména od června do září, kdy je pobírají absolventi škol, kteří nenalezli uplatnění na trhu práce. Zaevidují se na Úřadu práce, avšak jejich hmotné zabezpečení je pod životním minimem, proto je jim až do doby, než najdou zaměstnání, dopláceno do hranice sociální potřeby. Tyto dávky pobírala v roce 2002 101 osoba a bylo na nich vyplaceno 3,234.000 Kč.

Přes 2,358.000 Kč bylo vyplaceno na dávkách pro rodiče s dětmi, a to jak opakovaně každý měsíc, tak i jednorázově formou věcné pomoci. Nezanedbatelná je také výše dávek, které byly vyplaceny 61 osobám, které pečují o někoho ze svých blízkých (celkem 2,294.000 Kč). Podmínkou pro vyplacení této dávky je zdravotní stav osoby, o níž se pečuje a řádná celodenní péče o ní.

V listopadu 2002 se sociální odbor přestěhoval do budova České spořitelny. Zdravotně postiženým občanům slouží výtah i zabudovaná plošina pro vozíčkáře, kteří do dříve používaných prostor neměli přístup.

Pečovatelská služba

V Dobrušce má pečovatelská služba mnohaletou tradici. Pečovatelky z povolání pracují v našem městě již od roku 1969. Nyní je pracoviště pečovatelské služby dočasně umístěno ve volných prostorách Technických služeb města. Pracoviště je dostatečně a moderně vybavené. K dispozici je služební auto, které je využíváno na rozvoz obědů, svoz prádla, dovoz klientů k lékaři apod. K nutnému vybavení patří též mand a dvě automatické pračky.

Ve středisku pečovatelské služby trvale pracují tři pečovatelky z povolání a řidič. K nutnému zástupu jsou navíc k dispozici dvě dobrovolné pečovatelky (dosud stále platně vypomáhá jedna z prvních dobrušských pečovatelek, paní Pilzová). Pečovatelská služba zajišťuje dovoz obědů, nákupů, léků, různé pochůzky, úklid domácnosti i praní prádla.

Pečovatelská služba je poskytována osmdesáti klientům v Dobrušce i přilehlých obcích. Nejvíce zájemců je o dovoz obědů, kterých se denně rozváží průměrně 50. Za rok 2002 bylo rozvezeno celkem 10.167 obědů, provedeno 519 nákupů, vypráno a vyžehleno téměř 700 kg prádla.

Náklady na pečovatelskou službu činily za celý rok 2002 přes 1,080.000 Kč. Sociálně potřebným je pečovatelská služba poskytována zdarma, ostatními klienty je plně či částečně hrazena. Ve dvou domech s pečovatelskou službou je 36 bytů, v nichž bydlí 40 občanů. Z toho je 21 příjemců sociálních služeb, ostatní jsou zatím samostatní. Zájem o tyto byty je značný a je jich nedostatek. Do budoucna se počítá s výstavbou dalšího objektu, protože právě v těchto domech je možné poskytovat pečovatelskou službu kvalitně a v potřebném rozsahu.

Městská policie

Dobrušskou městskou policii tvořili v roce 2002 dva její příslušníci. Jejím velitelem byl pan Luboš Adamec. V tomto roce dostala městská policie 49 oznámení od občanů. Všechna byla pečlivě prošetřena. Dva přestupky byly předány přestupkové komisi, 26 mírnějších bylo řešeno domluvou. Blokovou pokutou řešili strážníci 176 dopravních přestupků. Zadrželi i jednu celostátně hledanou osobu, kterou předali policii ČR. Městští policisté zasahovali rovněž při povodňovém nebezpečí. Trvale špatným jevem ve městě je volné pobíhání psů, kteří znečišťují veřejná prostranství a někdy jsou i nebezpečím pro občany, zvláště pro děti a staré lidi. Dvacet takovýchto případů řešila i městská policie a čtyři psi byli odvezeni do útulku v Lukavici. Strážníci upozorňovali příslušné organizace i na nedostatky a závady na komunikacích, dopravních značkách apod. Řešili také 55 případů krádeží, narušování veřejného pořádku, či občanského soužití. Celkově se zabývali 479 událostmi a na pokutách vybrali 60.700 Kč.

4. Kulturní dění ve městě

Činnost kulturních zařízení města

Kulturní dům

Rok 2002 zahájil Kulturní dům města Dobrušky XXIV. reprezentačním plesem Základní školy Františka Kupky. Jednou z nejúspěšnějších akcí plesové sezóny bal ples divadelní, pořádaný 1. února Divadélkem na štaflích. Tentokrát se nesl v duchu hlavního motivu „na staré dobré Rusi“ a byl doprovázen celou řadou vtipných divadelních výstupů. Prostor pro svoje setkání našly i děti při dětském karnevalu, pořádaném ZŠ v Pulické ulici. Dne 16. března se uskutečnila zábava s dechovou hudbou Valanka a 22. března tradiční zástěrková zábava, pořádaná MŠ Komenského.

Žánr divadelní byl v programu Kulturního domu zastoupen představením *Ferda Mravenec v cizích službách*, které sehrálo Divadlo DUHA Polná 4. dubna pro mateřské školy. Žáci základních škol shlédli 8. dubna pohádku *Jak se čerti ženili* v podání divadelního souboru z Opočna. 12. dubna vystoupil v divadle jednoho herce Petr Hájek z Ústí nad Orlicí se hrou Didiera Kaminky *Osamělost fotbalového brankáře*. Divadelní život v Dobrušce obohatily i místní soubory. 7. listopadu uvedl divadelní soubor „Čáp“ reprízu populárního muzikálu *Zvonokosy* a 29. listopadu následovalo představení druhého souboru, „F. A. Šubert“, komedie Jana Drdy *Dalskabáty hříšná ves aneb zapomenutý čert*.

Kulturní dům rovněž organizoval tradiční kurzy tance a společenské výchovy pod vedením manželů Krtičkových z Hradce Králové.

V letních měsících byla činnost Kulturního domu přerušena, protože zde probíhaly náročné rekonstrukční práce.

Knihovna

Úspěšným byl rok 2002 pro městskou knihovnu. Po létech stěhování a pobytu v provizorních prostorách našlo město konečně definitivní a velice důstojné umístění pro toto kulturní zařízení. Při změnách režimu dálkového vytápění došlo k uvolnění několika budov výměňkových stanic, které přestaly plnit svůj původní účel. Některé byly prodány soukromým podnikatelským formám. Výměník v ulici Na Budíně byl podle projektu ing. arch. Aleše Granáta rekonstruován pro potřeby knihovny. V prvních měsících roku probíhaly všechny stěhovací a přípravné práce a dne 1. března byla knihovna slavnostně otevřena. Po náročném přestěhování se pracovníci knihovny podařilo dokončit elektronické zpracování celého knihovního fondu včetně souboru regionální literatury. K technickým novinkám patří také zkvalitnění a pravidelná aktualizace webových stránek knihovny a využívání elektronické pošty ke kontaktům se čtenáři. Na internetových stránkách je také umístěn knihovní on-line katalog, plnící všechny potřebné funkce.

Počet čtenářů v tomto roce stoupl o 260. Celkem má tedy knihovna 1180 čtenářů, kteří si vypůjčili na 60 000 knížek, což je o 4 800 více než v předchozím roce. Rovněž celkový počet návštěvníků knihovny – 11 400 – činil o 900 více než v roce 2001. V tomto čísle nejsou zahrnuty další stovky návštěvníků, kteří přišli využít služeb internetu, prohlédnout si noviny a časopisy, nebo třeba jen shlédnout některou z výstav.

I v tomto směru má knihovna dobrou bilanci. Ve vestibulu nové budovy byly instalovány výstavy, které představovaly převážně tvorbu osobností našeho regionu. Mimo to se uskutečnilo 11 společensko-vzdělávacích akcí pro dospělé, na nichž bylo 440 návštěvníků, což představuje oproti předchozímu roku dvojnásobek. V dětském oddělení bylo uspořádáno 23 vzdělávacích akcí (v roce 2001 to bylo 8 akcí) s návštěvou 630 dětí. Velmi dobře spolupracovala knihovna i s mateřskou školou Za Univerzitou.

Přestěhování knihovny do nových důstojných prostor, navíc ve výhodné poloze ve středu města vedle náměstí F. L. Věka, se již prvním roce bohatě zúročilo a položilo dobré základy pro další kvalitní služby tohoto městského zařízení.

Kino

Dobrušské kino odehrálo v roce 2002 celkem 349 představení, která navštívilo na 17.000 diváků. Představuje to průměrnou návštěvnost 49 diváků na jedno představení. Diváci mohli vidět 190 filmových titulů, včetně reprízovaných a školních představení.

Filmy byly odebírány od deseti distribučních společností, kterým zaplatilo kino půjčovné ve výši přes 460 tisíc Kč. Celkové tržby kina přesáhly 882 tisíc Kč. Nejúspěšnějším měsícem byl únor, v němž přišlo do kina 2.800 diváků, kteří zaplatili na vstupném přes 155 tisíc Kč. Naopak nejslabší návštěvnost připadla na červen (pouhých 590 diváků s tržbou jen něco přes 30 tisíc Kč).

Nejnavštěvovanějšími se staly filmy *Pán prstenů* (USA), *Mach, Šebestová a kouzelné sluchátko* (ČR), *Amélie z Montmartru* (Francie), *Harry Potter* (USA) a český film *Musím tě svést*.

Muzeum

Základním úkolem muzea je péče o svěřené sbírky. V roce 2002 byla podána Ministerstvu kultury ČR oficiální žádost o zapsání dobrušské muzejní sbírky do centrálního registru. Předcházelo jí dokončení revize celého sbírkového fondu a jeho zpracování (v základní formě) do počítačové podoby. Postupně je informace o sbírkách doplňována o další údaje včetně digitálních fotografií. K tomu je

používán počítačový program DEMUS, zpracovaný Moravským zemským muzeem v Brně. Aby nedošlo k náhodné ztrátě dat, byla základní evidence vypálena na CD ROM.

Muzeum pokračovalo v dlouhodobém programu restaurování sbírek. V roce 2002 byla pozornost věnována především nábytku. Podařilo se restaurovat tři truhly a tři skříně ze souboru tzv. malovaného selského nábytku z 19. století, který patří k nejkrásnějším ukázkám v celé muzejní sbírce. Průběžně je také prováděna základní konzervace a ošetření sbírek.

Muzeum provádí vlastní výzkumnou činnost. V této oblasti byl proveden výzkum dobrušských sklepů v historickém jádru města a zpracována komplexní zpráva, která byla poskytnuta i institucím památkové péče. Pokračovalo zpracovávání bibliografie dějin města a spádové oblasti. Ve spolupráci se Státním okresním archivem v Rychnově nad Kněžnou muzeum překládá a přepisuje nejdůležitější archiválie z dějin města a regionu a provádí digitalizaci regionálních kronik. Bylo také pořízeno několik dalších magnetofonových záznamů vzpomínek pamětníků, které jsou následně přepisovány na CD. Pozornost byla věnována i dokumentaci voleb.

Náležitá péče je také věnována všem přístupným expozicím muzea, včetně potřebné úrovně průvodcovské služby. Kromě toho uspořádalo muzeum také výstavy, z nichž nejúspěšnější byla výstava *Houby Podorlicka* v září (ve spolupráci s klubem *A Rocha*), výstava *Kouzelný svět starožitností* a *Vánoce* (společně se Zvláštní školou v Dobrušce).

Muzeum připravilo nové publikace *Procházky Dobruškou* a *Příběhy od Zlatého potoka*, věnované regionální vlastivědě. Natočilo nový videofilm *Dobrušské betlémy* včetně německé jazykové verze, *Židé v dějinách Dobrušky* (včetně anglické a německé verze) a film o podorlických sochách *Poselství kamenné krásky*.

Ve spolupráci s Církví bratrskou pořádá Klub seniorů a obnovilo také tradici setkání v muzeu, jejíž náplní jsou hudební večery, cestopisné přednášky a videofilmy s tematikou regionálních dějin.

Péče o místní památky

Město věnuje potřebnou péči i místním památkám, které se snaží udržovat v takovém stavu, aby je mohlo předat dalším generacím. Také v letošním roce byly některé památky upraveny. Šlo například o celkovou rekonstrukci pomníku padlým v I. světové válce v Domašíně, který byl značně narušen nekontrolovaně se rozrůstající zelení. Celkové náklady na rekonstrukci dosáhly více než 100.000 Kč.

Velice dobrá je péče o památky, umístěné v městském lapidáriu v prostorách dvorku a spojovacího koridoru Městského úřadu v čp. 11 na náměstí F. L. Věka. Památky, kterým by jinak hrozilo úplné zničení, jsou zde uloženy ve velice důstojném a přitom technicky vyhovujícím prostředí. Dříve rozpadávající se kamenné plastiky jsou v zastřešeném koridoru, ostatní památky na volném prostranství. Předností lapidária je i jeho přístupnost nejširší veřejnosti.

V roce 2002 byl v kryté části lapidária umístěn poslední originál sochy z mariánského sloupu na náměstí, zpodobňující sv. Floriána. Zrestaurovaná plastika přibyla ke svým třem předchůdcům – sv. Janu Nepomuckému, sv. Václavu a sv. Františku Xaverskému, zatímco na náměstí nahradily již dříve všechny čtyři sochy výduskové kopie. Náklady na restaurování originálu sochy sv. Floriána a jeho osazení v lapidáriu činily téměř 45.000 Kč.

Další důležité kulturní akce a události roku

Město Dobruška má nejen bohaté kulturní tradice, ale usiluje i o dobrou úroveň kulturních akcí současných. Vedle čtyř profesionálních kulturních zařízení se uskutečňují kulturní akce i v dalších prostorách s jinými organizátory. Pravidelnou součástí kulturního života města se staly výstavy v kryté části lapidária na městském úřadu. V roce 2002 zde rovněž proběhla řada výstav, při nichž byla představena výtvarná tvorba jak profesionálních umělců, tak i dětí z dobrušských škol a Domu dětí a mládeže. Zajímavá byla například výtvarná soutěž Zdravý životní styl se zaměřením na škodlivost kouření, alkoholu a drog, vyhlášená domem dětí. Nejlepší práce byly v lednu vystaveny právě v městském lapidáriu. V březnu vystavovaly děti ze zvláštní školy a domu dětí výtvarné práce s velikonoční tematikou. Děti byly také autory výstavy „Vánoce ve fantazii dětí“, která zde byla instalována v prosinci. Z ostatních výstav je možno uvést prezentaci turistického ruchu v regionu, výstavu věnovanou historii Romů, výtvarné práce profesora Univerzity Palackého v Olomouci Jaroslav Přikryla a fotografií Pavla Štěpána, zaměřených na zachycení krásy dobrušské radnice.

Svůj podíl na kulturním životě ve městě má také Dům dětí a mládeže. Kromě mnoha zájmových kroužků uspořádal 1. června tradiční Pohádkový les v Mělčanech pro nejmenší. Zúčastnil se jej rekordní počet 250 spokojených startujících. Kromě kulturních akcí uspořádal dům dětí a mládeže také příměstský tábor v Mělčanech s pestrým programem. Na táboře byly čtyři desítky spokojených dětí. Od 27. do 29. září uspořádal dům dětí společně s Českým svazem chovatelů prodejní výstavu drobného zvířectva a exotického ptactva, kterou navštívilo na 1.200 milovníků zvířat.

Sál Základní umělecké školy v Dobrušce je velice vhodný pro pořádání koncertů a dalších akcí komorního charakteru. První z nich se uskutečnil 22. února a vystoupilo na něm Brněnské barokní trio. 27. března zde vystoupil čerstvý držitel ceny Český lev herec Stanislav Zindulka s poutavým vyprávěním, které nazval „Svět na prknech“.

Některé kulturní akce se odehrály také v kině 70. Dobrou náladu zde 29. září rozdávala dechová hudba Valanka. Při tomto koncertu byla také pokřtěna kniha Dr. Josefa Ptáčka „*Dobruška na starých pohlednicích a fotografiích*“. Dne 12. prosince pak zahrála v dobrušském kině oblíbená dechová hudba Opočenka, vedená Václavem Lepšem, aby ji 27. prosince vystřídala opět Valanka netradičním vánočním koncertem.

K dobrušské kultuře patří také loutkové divadlo *Svět loutek*. V roce 2001 získalo nově upravené prostory i patrona v místní sokolovně a stalo se součástí Sokola. Loutkové představení se konají dvakrát do měsíce vždy v neděli dopoledne, ve středu dopoledne pak hraje divadlo pro mateřské školy. Představení pro veřejnost navštěvuje průměrně více než 60 dětí a není výjimkou ani situace, kdy je úplně vyprodáno. V roce 2002 sehrál soubor pod vedením Vladislava Balcara celkem sedm premiér pohádek v úpravě svého principála. Repertoár je zaměřen většinou na českou i světovou pohádkovou klasiku s tradičními postavičkami Kašpárka a jeho přátel (v roce 2002 to byly hry: *Čert a Káča; Pivoňka má smůlu; Sněhová královna; Krejčí, švec a Kašpárek; Drak; Kouzelný koberec; Vánoce*). Loutkové divadlo je jedním z mála prostředků, kterými lze ovlivňovat a formovat kulturní vkus těch nejmenších diváků a jeho působení ve městě je pro místní kulturu velkým a nenahraditelným přínosem.

Letošní Vánoce začaly v Dobrušce již 1. prosince, kdy starosta města, Oldřich Klobas, rozsvítil slavnostně vánoční strom na náměstí. Vánoční koledy zazpívaly děti z pěveckého sboru ZUŠ pod vedením Šárky Potůčkové. Tytéž děti společně s Žest'ovým sdružením doprovázely 6. prosince rozsvícení vánočního stromu v Domašíně, kde byl k vidění také živý betlém. Dobrušské žest'ové sdružení vystoupilo také 17. prosince na již tradičním vánočním trhu. Oslavy Vánoc v Dobrušce vyvrcholily pak 20. prosince oblíbeným „Zpíváním na rynku“ a živým betlémem, který obohatil příjezd tří králů na koních. Program připravil a uváděl Dr. Zdeněk Zahradník.

Nové publikace o městě

Také v roce 2002 bylo město obohaceno o některé publikace, věnované především jeho bohaté historii. Reprezentativní obrazovou knihu *Dobruška na starých pohlednicích a fotografiích 1866 – 1948* připravil a za finanční podpory města vydal Dr. Josef Ptáček. Tato publikace je vhodným dárkem i suvenýrem, který si od nás mohou odvézt jeho návštěvníci, ale těší se i pozornosti místních obyvatel.

Město Dobruška vydalo v muzeu nového průvodce. Pod titulem *Procházky Dobruškou* najde čtenář vyprávění o přírodě, historii a celé řadě zajímavostí, spojených s naším městem. Autory knížky, kterou vytiskla dobrušská tiskárna Janda a Hájek, jsou Jiří Mach, Václav Matouš, Václav Pavel a Pavel Chmelař. Užitečnou součástí publikace je vložená mapa s vyznačenými důležitými místy, na něž jsou odkazy v textu.

Velmi zdařilou knihou jsou *Pověsti z Orlických hor a Podorlicka*, které vybrali a upravili Josef Juza, Jiří Mach a Václav Matouš a nádhernými ilustracemi doprovodila Jarmila Haldová. V reprezentativním díle, vydaném Státním okresním archivem v Rychnově n. Kn. jsou obsaženy i pověsti z Dobruška.

Nový kronikář města

Kronikář města Dobrušky, pan ing. Rudolf Filip, byl na vlastní žádost z této funkce uvolněn. Včas odevzdal velmi podrobně psanou kroniku za rok 2001. Po dalších jednáních byl funkcí městského kronikáře pověřen Mgr. Jiří Mach, vedoucí dobrušského muzea. Po Josefu Cvrčkovi (v padesátých letech minulého století) a PhDr. Ladislavu Hladkém (šedesátá léta minulého století) je to další muzejní pracovník, který byl touto prací pověřen. Spolu s panem Václavem Matoušem psal Jiří Mach městskou kroniku již za léta 1998 – 2000.

5. Školství

Mateřské školy

V Dobrušce jsou dvě mateřské školy: Za univerzitou a Komenského. Kromě své vlastní výchovné práce pořádají obě školky také řadu akcí pro rodiče dětí i pro širší veřejnost. Tak například 12. února uspořádala mateřská škola Za univerzitou masopustní průvod dětí v maskách po náměstí F. L. Věka, kde děti zazpívaly a zatančily.

Základní školy

Základní škola Františka Kupky

Nejvýznamnější mimoškolní aktivitou je Školní sportovní klub „Bodlinka“ pod vedením pana učitele Potůčka. S jeho činností jsou děti, učitelé i rodiče se-

znamování na nástěnkách ve škole i ve městě. Klub rozvíjí pohybové schopnosti a volní vlastnosti každého žáka, probouzí v dětech zájem o sportovní činnost konáním náborových soutěží, přeborů školy ve všech sportech, které jsou uvedeny na logu klubu. Jedná se o vodáctví, házenou, vybíjenou, lyžování, plavání, odbíjenou, malou kopanou, košíkovou, softbal, florbal, atletiku, střelbu ze vzduchovky a stolní tenis. Umožňuje dětem sportovat ve volném čase na školním hřišti, učí se základům sportovních her a činností, rozvíjí sportovní talenty (příprava na účast ve vyšších soutěžích apod.). Podílí se významnou měrou na protidrogovém programu školy. Konkrétní výsledky ŠSK Bodlinka viz příloha.

Žáci školy se zúčastňovali i mnoha vzdělávacích, naukových, sportovních soutěží, dále pak soutěží v recitaci, výtvarném projevu apod. Měli zastoupení jak v oblastních, tak i republikových kolech. Škola získává průběžné finanční prostředky i sběrem léčivých rostlin a starého papíru. I zde nejsou výsledky zanedbatelné, neboť patří mezi nejúspěšnější školy v okrese. Protidrogový program prolíná předměty přírodopisu, rodinné a občanské výchovy. Výsledky v soutěžích jsou výrazně nadprůměrné.

Základní škola v Pulické ulici

Rozpočet zřizovatele byl na školní rok sestaven pouze na nutný provoz, vzhledem k celkové přestavbě školy. Dokupuje se pouze nutné počítačové programy, zajišťuje se údržba vybavení školy. V prosinci 2001 se z ušetřených peněz zakoupila nová pec pro vypalování keramických výrobků z činnosti keramického kroužku. Od května byla zvýšena rychlost připojení k internetu s neomezeným množstvím stažených dat. Na 2.stupni v naukových předmětech připravovali učitelé pro děti již tradičně úkoly ve školních olympiádách. Zájem žáků sice poněkud poklesl oproti minulému roku, přesto někteří žáci plnili úkoly rádi a vytrvale, a to především ve svém oblíbeném předmětu. Nejlepší žáci byli odměněni věcnými dárky.

V týdnu od 8. do 12. 4. 2002 v našem okrese působila americká organizace mládeže Military Community Youth Ministries (MCYM - Společenství vojenské americké křesťanské mládeže), která měla za cíl vybudovat na vytipovaných školách okresu dětská hřiště. Nejvhodnější lokality pro MCYM pomohl vybrat partner projektu Jednota bratrská. Mezi čtyřmi školami byla i naše ZŠ. Američané - děti vojáků NATO ze základen v Německu a Anglii - o svých prázdninách na vlastní náklady vybudovaly dřevěné stavby – prolézačky - na pozemku školy pro naše děti.

Mladí lidé sdružení v MCYM jsou věřící, spojuje je víra v Ježíše Krista. Hlavním posláním a cílem je pomáhat lidem, věnovat vlastní prostředky a čas na vybudování stavby - hřiště, které bude sloužit našim dětem. Se žáky naší školy i studenty sousedního gymnázia celý týden byli v kontaktu. S dětmi besedovali v hodinách angličtiny, ale i mimo výuku, o přestávkách, ve školní jídelně a na dalších společných akcích. V tělocvičně gymnázia se odehrálo několik přátelských utkání v basketbalu. Na odpolední hodiny se Američané setkávali s dětmi, kde si hráli, zpívali a povídali si o víře, lásce k Bohu a lidem, o životě Američanů v Evropě (s tlumočnickem). Odpoledních akcí se zúčastnily děti školní družiny a všichni další zájemci i z jiných škol a občané Dobrušky.

Při slavnostním otevření dětského hřiště připravili Američané pro děti garden party s pohoštěním a soutěží. V tělocvičně se uskutečnil závěrečný koncert, kde vystoupili s programem žáci školy, studenti gymnázia a americká hudební skupina. Vybudované hřiště slouží pro školu i veřejnost.

Základní umělecká škola

Dobrušská Základní umělecká škola poskytuje vzdělání ve čtyřech oborech: hudebním, výtvarném, tanečním a literárně dramatickém. Navštěvují ji děti od předškolního až do středoškolského věku. Zájem o návštěvu všech oborů zpravidla překračuje možnosti kapacity školy.

Základní umělecká škola zaznamenává každoročně úspěchy v soutěžích jednotlivých oborů, a to nejen v okresních, ale i ve vyšších kolech. V roce 2002 vyhrál v Hradci Králové oblastní kolo soutěže ve hře na kytaru Petr Beneš, který se v ústředním kole v Opavě umístil ve II. kategorii rovněž na prvním místě.

Škola také uspořádala řadu koncertů, které byly hojně navštíveny rodiči žáků i veřejností. S dobrým ohlasem se setkalo zejména vánoční vystoupení žáků ZUŠ 15. prosince v kině 70.

Zvláštní škola

V Dobrušce působí také zvláštní škola, která je umístěna v Opočenské ulici, v budově bývalého učňovského střediska Okresního stavebního podniku. Škola se snaží nejen o plnění svého pedagogického poslání, ale usiluje i o větší komunikaci s veřejností a prezentaci práce svých žáků. V březnu uspořádala výstavu výtvarných prací na téma Velikonoce v Městském lapidáriu. Zručnost dětí, zajímavé nápady a krásné barevné kombinace různých materiálů překvapila mnohého návštěvníka.

Dne 10. dubna uspořádala Zvláštní škola v Dobrušce den otevřených dveří. Ti, kteří přišli, měli možnost shlédnout výstavu výtvarných prací a podívat se i do vyučovacích hodin, kde se mohli přesvědčit o komplexnosti výuky v této škole. Dostavilo se mnoho návštěvníků, kteří si mohli vytvořit lepší a pravdivější názor na zvláštní školu, zejména když mohli vidět, že atmosféra školy je přátelská a děti jsou zde spokojené.

V závěru roku byla ve uspořádána výstava výtvarných prací dětí ze Zvláštní školy s vánoční tematikou v dobrušském muzeu.

Střední školy

Gymnázium

Žáci gymnázia se zúčastnili olympiád v českém jazyce, anglickém jazyce a německém jazyce s velmi dobrými výsledky i ve vyšších kolech. Studenti se zapojili i do projektu "Parcel of English" pro navázání kontaktů se zahraničními školami. Na škole proběhlo školní kolo Soutěže mladých historiků pro nižší gymnázium.

Velkého úspěchu dosáhl dvoučlenný tým studentů 7.G ve složení Roman Kyrál a Michal Matyáš v druhém ročníku soutěže "Aliente 2002" pořádané v rámci NATO. Tým postoupil do republikového finále kde obsadil 4. místo. Toto umístění zajistilo týmu účast v mezinárodním soustředění. Toto soustředění proběhlo v červenci v centrále Nato v Bruselu a na námořní základně v Gdyni v Polsku.

Škola se tak jako loni zúčastnila soutěže Eurorebus a zeměpisné olympiády. V těchto soutěžích bylo dosaženo velmi pěkných výsledků. Na škole byla organizována soutěž Klokán, Pythagoriáda a Matematická olympiáda v jednotlivých kategoriích. Ve Fyzikální olympiádě postoupili někteří studenti do okresního kola. Na škole proběhla také biologická a chemická olympiáda. Hlavním cílem výpočetní techniky během celého roku bylo co největší začlenění internetu do výuky a práce celé školy.

Studenti během celého roku pod vedením svých vyučujících vystavovali na chodbě školy své fotografie na různá témata.

Mimoškolní činnost v tělesné výchově a sportu byla nejmasovější. Naši studenti se pod vedením svých vyučujících zúčastnili všech okresních a některých oblastních sportovních soutěží. Mezi jinými to byly soutěže v atletice, plavání, odbíjené, basketbalu, sjezdovém lyžování, běhu na lyžích, kopané, stolním tenise a softbalu.

V průběhu celého školního roku se konaly pravidelné zkoušky školního pěveckého sboru pod vedením p.Šitiny. Soubor vystoupil na několika školních akcích a měl i několik veřejných vystoupení.

Ve školním roce 2001/2002 pokračovali pedagogové a studenti na mezinárodním projektu "Evropané, spolu, doma", projektu financovaném Evropskou unií.

Cílem práce na projektu bylo dotazovat se lidí, kteří přišli do naší země z jiných částí světa, na to, jak a nakolik se jim podařilo se začlenit do života v naší společnosti, jaké měli těžkosti, zda se neseťkali s diskriminací a podobně. Dobrušské gymnázium je jedna ze čtyř evropských středních škol, která se projektu účastní. Podobné úkoly mají studenti z maďarské střední školy, z gymnázia v německém Salzwedelu a z francouzské College Notre Dame v Argentanu. Pedagogové z francouzské školy jsou koordinátory projektu, ti shromažďují podklady z různých partnerských škol. Projekt v tomto školním roce končí. Byla vypracována závěrečná zpráva za naši část projektu. Výsledkem je několikajazyčná publikace o celkových výsledcích práce ve všech zúčastněných zemích.

V říjnu minulého roku proběhlo setkání zástupců partnerských škol ve Městě Baja v Maďarsku.

Střední průmyslová škola

Střední průmyslová škola elektrotechnická nabízela v roce 2002 studium dvou oborů: elektrotechnika a slaboproudá elektrotechnika. V červnu odmaturovalo 70 žáků, z nichž mnozí pokračují ve studiu na technických vysokých školách. V září nastoupilo do devíti tříd denního studia 235 žáků. Nedílnou součástí studia jsou odborné exkurze. V roce 2002 se uskutečnila prohlídka dvou vodních elektráren v rakouských Alpách a jaderných elektráren v Dukovanech a Temelíně.

Škola a její žáci také uspořádali některé akce určené pro širší veřejnost. Dne 25. ledna to byl maturitní ples v dobrušské sokolovně a v tomtéž měsíci dny otevřených dveří. Netradiční způsob si zvolili žáci závěrečného ročníku pro své maturitní tablo. Ke konci května chodili po celý týden ve slavnostním oblečení, na kterém měli připevněny cedulky se svými jmény, na náměstí F. L. Věka, kde předváděli tzv. živé tablo. Originální nápad přivítali všichni diváci jako něco nového a neotřelého.

Integrovaná střední škola

Od 1. 9. 1994 působí v Dobrušce na místě středního odborného učiliště jako jeho nástupnická organizace Integrovaná střední škola.

Za dobu trvání učňovského zařízení zde získalo velké množství mladých lidí základy profese, které zůstali ve svém dalším životě věrni, nebo tyto základy využili v dalším studiu a třeba také i v jiné profesi. Mnozí absolventi školy zastávají významná místa ve strojírenských organizacích, dobré jméno školy také propagují její absolventi v oboru mechanik polygrafických strojů, dnes již v samostatné Slovenské republice. Bez nadsázky je možno říci, že podstatná část strojařů města a okolí získala svoji profesi právě v této škole.

Dnešní Integrovaná střední škola a Učiliště zastává důležité místo v přípravě mládeže regionu na strojírenské i nestrojní profese, připravuje mladé

lidi na obory, které by měly nalézt v regionu uplatnění a je pevnou součástí středního školství v Dobrušce.

Studijní středisko Karlovy univerzity

Pobočka naší nejstarší a nejslavnější vysoké školy slouží již řadu let pro přípravu budoucích vysokoškolských studentů. Ti, kteří se nedostanou hned napoprvé na kýžený obor, mají zde možnost prohloubit si své středoškolské vědomosti a znalosti a lépe se připravit na přijímací zkoušky roku příštího.

V létě zde již tradičně proběhl XII. ročník letního kurzu českého jazyka, kterého se zúčastnilo 58 bohemistů z 26 zemí celého světa, především pak čeští krajané z menšin, jež udržují českou řeč i tradice daleko za hranicemi své původní vlasti. Letos zde byli například posluchači z Austrálie, Argentiny, Chorvatska, či Rumunska a dalších zemí. Jejich pobyt byl obohacen návštěvou četných památek našeho regionu a rovněž byli přijati představiteli města v čele se starostou Oldřichem Klobasem v prostorách historické radnice.

Pobyt krajanů je pro Dobrušku vždy značným přínosem, protože jejich prostřednictvím je naše město známo daleko za hranicemi. Účastníci kurzů jsou s pobytem ve staré vlasti velice spokojeni. Dostalo se jim zde dobrého přijetí a byla o nich natočena i obsáhlá reportáž do městského vysílání kabelové televize.

6. Církev

V Dobrušce působilo v tomto roce šest křesťanských církví. Vedle nejpočetnější církve římskokatolické jsou to Církev československá husitská, Českobratrská církev evangelická, Církev bratrská, Jednota bratrská a Církev adventistů sedmého dne.

Římskokatolická církev

Nejpočetnější církví ve městě je církev římskokatolická, které slouží pro bohoslužby kostel sv. Václava. Ve hřbitovním kostele sv. Ducha se konají pouze pohřební obřady. Excurrendo spravuje zdejší děkanský úřad ještě farnosti Dobré a Bílý Újezd. V roce 2002 zde sloužili čtyři duchovní, jejichž představeným byl P. Vincent Zonták.

Památkově chráněný barokní děkanský kostel sv. Václava je v dobrém stavebním stavu. V zájmu zlepšení jeho vybavenosti byl v roce 2002 instalován nový rozhlas (firmou Petřík z Brna) a topení (firmou Hema z Dobrušky).

Dobrou tradici si začíná získávat tříkrálové sbírka, kdy děti v krojích tří králů obcházejí dobrušské domácnosti, zpívají tříkrálové koledy a přejí požehnaný nový rok. Děti nezastrašily ani velké mrazy. Každá trojice králů roznášela kromě poselství a světla z betlémské hvězdy také cukr (symbol zlata) a kalendářiky (místo myrhy a kadidla). V tomto roce bylo při tříkrálových obchůzkách vybráno 82.500 Kč. Z toho 70%, tedy přibližně 57.000 Kč zůstalo pro charitativní použití přímo v Dobrušce.

Další zajímavou akcí, které se zúčastnila i veřejnost, bylo 2. února svěcení svíček, připomínající přinesení malého Ježíška do Chrámu a setkání se Simeonem.

Nejen pro dobrušskou farnost měla velký význam vzácná návštěva, která se uskutečnila v neděli 2. června. V tento navštívil Dobrušku a sloužil v kostele sv. Václava indický biskup z Belgaum rev. Bernard Moras, který v této vzdálené zemi zodpovídá za tzv. adopci na dálku. Podstatou této akce je poskytnutí finančních prostředků pro chudé indické děti. Ročně jde o 5.000 Kč na jedno dítě, kte-

rému je tak umožněna návštěva školy. Z Dobrušky bylo takto „adoptováno“ pět indických dětí.

Pevnou součástí dobrušského kulturního života se staly koncerty vážné hudby v děkanském kostele sv. Václava. Již šestým rokem se zde uskutečnil jeden z koncertů Orlicko-kladského varhanního festivalu. 22. září zde svoje umění předvedl náš přední varhanní virtuos profesor Michal Novenko. Jeho vystoupení bylo obohaceno zpěvem sopranistky Jany Havlové. Vynikající úroveň měl adventní koncert pěveckého sboru Vlasta a dětského souboru ZUŠ, uváděný Vladimírem Jiroudem 22. prosince. Koncertní sezónu roku 2002 v kostele sv. Václava zakončil koncert Dětského pěveckého sboru z Českého Meziříčí, který doprovázel na varhany Jiří Tymel z Nového Města nad Metují.

V předvánočním období organizovalo dobrušské děkanství ještě další akci, získávající si na oblibě. Jde o setkání starší generace u adventního věnce. Adventní věnce, připravené mládeží, si mohli senioři odnést i do svých domovů.

Evangelické církve

Vlastní kostel má z nekatolických církví ve městě pouze Církev československá husitská – Husův sbor. Konají se zde pravidelné nedělní bohoslužby, biblické hodiny i další církevní aktivity. Husův sbor slouží rovněž jako místo pro obřady, spojené s významnými okamžiky lidských životů – křty, svatby i poslední rozloučení. Farní úřad Církve československé husitské sídlí v Novém Městě nad Metují a farářkou je paní Jaroslava Böhmová. Obec věřících této církve není v současnosti příliš početná. V minulých desetiletích ateistického režimu měla právě tato církev největší úbytek členů. Součástí areálu Husova sboru je také kolumbárium, které je velmi pěkně udržováno. Budova Husova sboru slouží rovněž Církvi adventistů sedmého dne, která nemá ve městě vlastní objekt. Bohoslužby CASD se konají každou sobotu. Aktivní je adventistická agentura ADRA. Pod její záštitou se 20. ledna konal v dobrušském kině benefiční koncert skupiny Oboroh. Výtěžek byl určen na zabezpečení provozu mobilní zubní ambulance v zahraničí.

Českobratrská církev evangelická vlastní budovu bývalé synagógy na Šubertově náměstí. V samotné Dobrušce má poměrně malý počet věřících, pro něž se konají pravidelné bohoslužby. Farní úřad církve sídlí v Klášteře nad Dědinou a duchovním správcem je pan Ruben Kužel. Stejně jako Husův sbor využívají i budovu bývalé synagógy i další evangelické církve, zejména Jednota bratrská a Církev bratrská. V modlitebně se konají i smuteční shromáždění při rozloučení se zesnulými.

Značnou aktivitu vyvíjí ve městě také Církev bratrská. Přestože sídlo jejího sboru je v nedalekém Bystrém, dosti členů tohoto sboru bydlí a žije v Dobrušce. Vzhledem k současným dopravním možnostem se sborová shromáždění konají každou neděli v Bystrém. Kazatelem sboru je pan Roman Toušek. Jednou za dva měsíce pořádá sbor nedělní shromáždění v sále kina v Dobrušce. Tyto bohoslužby bývají navštěvovány i mnoha nečleny sboru. Církev bratrská je již po několik let rovněž spolupořadatelem Klubu seniorů, který se koná každé pondělí od října do dubna v muzeu na Šubertově náměstí. Klub si získal pestrostí a přitažlivostí svých programů značnou oblibu u starší generace a má svůj stabilní okruh návštěvníků. Pro nejmladší generaci organizuje Církev bratrská v Dobrušce klub křesťanské mládeže *Roháč*. V roce 2002 začala ve městě působit křesťanská ekologická organizace *A Rocha*, která sdružuje mladé zájemce o přírodu, zejména ornitologii. Klub vede kazatel Církve bratrské pan Pavel Světlík. Církev bratrská zakoupila ve městě dům čp. v ulici Zd. Nejedlého, který bude po nezbytných pře-

stavbách využívat ke svým aktivitám, zaměřeným zejména na dobrušskou veřejnost.

Jen několik věřících má ve městě Jednota bratrská. Kazatel této církve, pan Miroslav Boš, se v létě 2002 odstěhoval na nové působiště do České Lípy a Jednota bratrská tak pořádá své bohoslužby i další aktivity v Potštejně a v Rychnově nad Kněžnou.

7. Spolky a spolkový život

Sbory dobrovolných hasičů ve městě a sloučených obcích

K neaktivnějším spolkům ve městě i ve sloučených obcích patří sbory dobrovolných hasičů. Zejména v obcích jsou kromě toho, že plní svůj hlavní úkol – ochrana životů a majetku občanů - mnohdy hlavním nositelem kulturního života. Tak například hasiči v Mělčanech zorganizovali 30. dubna tradiční pálení čarodějnic s mnoha dětskými soutěžemi a lampiónovým průvodem. K dobré náladě vyhrávala místní dechová kapela Mělčaňanka.

Dobrušský požární sbor pořádal 1. června den otevřených dveří s výstavou moderní hasičské techniky. Ke Dni dětí uspořádali turnaj v nohejbalu a dětské soutěživé hry i hasiči v Běstvinách. Domašínský hasičský sbor zorganizoval v dubnu 3. ročník „Soutěže hasičské všestrannosti“, které se zúčastnilo 5 družstev dospělých a 2 mládežnická. Hasiči na Cháborách měli hlavní podíl na setkání chábořských rodáků, které se uskutečnilo ve dnech 8. a 9. června a jehož součástí byla i výstava o historii a činnosti místního Sboru dobrovolných hasičů a již XXI. ročník Přespolního běhu areálem zdraví o putovní pohár Sboru dobrovolných hasičů Chábory.

V Mělčanech byla rekonstruována hasičská zbrojnice a 5. července slavnostně otevřena za účasti starosty města. Událost byla příležitostí k přátelskému setkání obyvatel obce. Domašínská hasiči připravili pro děti i dospělé na 24. srpna „Loučení s létem“, které mělo v místě velice dobrý ohlas.

Dne 7. září se v areálu fotbalového stadionu konal 28. ročník soutěže o putovní pohár Sboru dobrovolných hasičů a Města Dobrušky, kterého se zúčastnilo 8 družstev žen a 16 družstev mužů. V ženských družstvech zvítězilo Opočno (Dobruška skončila na 4. místě), v mužských Bašnice (Dobruška na místě 10.).

Hasiči se podíleli i na akcích, spojených se závěrem roku 2002. Na domašínské návsi byl již potřetí rozsvícen vánoční strom s hranými výjevy živého betléma a v budově základní školy instalována výstava 54 betlémů. Hasiči v Běstvinách uspořádali 13. prosince vánoční besídku pro děti a pro dospělé besedu o genealogii. Celý večer byl zakončen sousedským posezením.

Členové sborů dobrovolných hasičů se aktivně zúčastnili záchranných prací při velkých povodních, které postihly v létě 2002 téměř polovinu Čech. Hasiči z Dobruška zasahovali v obci Dolní Beřkovice. Jmenovitě se této akce zúčastnili Josef Svatoň, Josef Potůček, Tomáš Petr, David Ryšavý a Jiří Čtvrtečka z Domašína, Jiří Prause a Jan Petr ze Spáleníště, Jindřich Hencl, Josef Michl a Jaroslav Michl z Běstvin, Petr Bašek, Jiří Diblík, Martin Chmelař, Jiří Kubec a Jan Málek z Dobrušky. Křovičtí hasiči vybrali na pomoc postiženým povodní 22.100 Kč, které věnovali na konto obce Kyškovice v litoměřickém okrese.

Sportovní život ve městě

Tak jako každoročně byli i letos vyhodnoceni nejlepší dobrušští sportovci, kteří byli 26. února přijati starostou města na historické radnici. Úspěšní jsou pře-

devším závodníci v tzv. malých sportech. Medaile z mezinárodních soutěží vozí například skibobisté, v celostátních soutěžích se dobře umísťují národní házenkáři (muži i ženy) a badmintonisté. Velkou podporu věnovalo město také fotbalistům vybudováním sportovního areálu u Grafitecu. Od 22. do 24. května se v tomto areálu utkali v Kouba cupu 2002 nejlepší družstva třináctiletých fotbalistů z celé České republiky. V sobotu 8. června se zde uskutečnil Den plný fotbalu, v jehož rámci proběhl i mezinárodní turnaj v malém fotbalu Safari cup 2002, jehož se vedle dobrušského a domašínského družstva zúčastnily také týmy NK SOŠK Sviče z Chorvatska a R.K.S.V. Altior z holandského Ter Aaru.

Významným přínosem pro mladé sportovce je také Veřejná lyžařská škola, která funguje již 32 let. Na svahu pod Masarykovou chatou v Deštném v Orlických horách se naučilo lyžovat již několik generací.

Současní i dříve narození házenkáři si připomněli své sportovní kvality na setkání 4. května. Na házenkářském hřišti za sokolovnou probíhal po celý den turnaj, na němž si i ti starší dokazovali, že svoje umění ještě ovládají. 22. června se na hřišti za sokolovnou uskutečnil přebor České republiky v národní házené mladších žákyň.

Sport, jemuž dal náš kraj vynikajícího Vlastu Moravce – silniční cyklistiku, jsme si v našem městě připomněli 12. května, kdy tudy projížděl peloton Závodu míru.

Nejmasovější akcí dobrušského sportovního života byl II. ročník Běhu Terryho Foxe, na kterém startovalo 725 účastníků a na humanitární účely bylo vybráno více než 15.000 Kč. Organizátorem akce byl dobrušský Sokol.

Ostatní spolky

Dobrušská organizace Junáka se věnuje nejen výchově svých členů, ale svou činností se platně podílí i na veřejném dění. 6. dubna organizovala Den otevřených dveří junáckých kluboven. Při té příležitosti se uskutečnila i charitativní sbírka „Pomozte dětem“, která přinesla téměř 2.000 Kč. Junáci se zasloužili také o to, že v Dobrušce proběhly tradiční „čarodějnice“ 30. dubna. Lampiónový průvod zakončil „čarodějnický“ oheň za sokolovnou. V červenci uspořádali skauti tábor pro děti v krásném prostředí u Zlatého potoka v Mastech. Další tábor byl pak v Orlickém Záhoří. Pionýr uspořádal letní dětský tábor v Suchém dole u Hlavňova.

Svaz bojovníků za svobodu se snaží připomínat, že válka není bohužel jen nenávratně mrtvou minulostí. Oběti druhé světové války byly vzpomenuy při pietním aktu u památníku před průmyslovou školou 7. května. Obnovená tradice dne veteránů, připomínaného na památku ukončení I. světové války, zakotvila již pevně i v našem městě. Za účasti představitelů města a Vojenského topografického ústavu položili věnce u památníků v Dobrušce, Pulicích a v Domašíně.

V našem městě působí ještě celá řada dalších zájmových spolků, například zahrádkáři, včelaři aj., které však v tomto roce neuspořádali žádnou akci, jež by se dotýkala širší veřejnosti.

8. Zajímavosti ze života města

Klub A rocha

V letošním roce začala v našem městě vyvíjet činnost mezinárodní ekologická organizace *A rocha*. Její poněkud zvláštní název pochází z portugalštiny (v češtině znamená skála) a vyjadřuje křesťanskou orientaci tohoto společenství.

Dobrušský klub *A rocha* vede kazatel Církve bratrské Mgr. Pavel Světlík, rodák ze Světlíkovy krupárny u Dobrého. Do klubu docházejí především děti ze základních škol. Zdejší *A rocha* je orientována především na poznávání a ochranu ptactva. Dětem se práce v klubu líbí a je předpoklad, že budoucna přinese užitek i pro město.

Holubi ve městě a škoda, kterou působí

Velkou pohromou jsou pro naše město zdivočelí a přemnožení holubi. Z původně několika ptáků, soustřeďujících se převážně na střeše budovy Univerzity Karlovy v Solnické ulici, vzniklo postupně v průběhu několika let velké hejno, čítající několik desítek jedinců. Hejno stále početně roste a rozšiřuje své teritorium na celé město i okolí. Jako hnízdiště si holubi vybírají jednak místa od lidí odlehlejší, jako je například věž zvonice u kostela sv. Václava, jednak bez jakýchkoli známek plachosti i balkóny sídlištních paneláků. Z neznalosti jim někteří lidé dokonce vytvářejí dobré podmínky pro jejich život. Holubi tak posedávají na plochých střeších panelových domů i na střeše kostela, či na ochozu radnice. Na všech těchto místech zanechávají obrovské množství svého trusu, který je nebezpečný jak pro lidské zdraví, protože obsahuje zárodky mimořádně nebezpečných nemocí (jako například leptospiróza, tuberkulóza apod.), tak i pro stav objektů, na nichž holubi sedávají. Situace se stala kritickou zejména na ochozu radnice, kam již téměř nebylo možné pouštět návštěvníky. Řešení se nakonec našlo v instalaci ochranných sítí a jehlic na chrličích a dalších místech. Sítě zabránily přístupu holubů na ochoz úplně a jehlice omezily i jejich usedávání na chrličích a dalších stavebních prvcích. Tím však byla vyřešena záchrana pouze jednoho objektu.

Holubi pokračují ve svém zhoubném díle zejména na historických budovách ve středu města, kde páchají škody největší. Odborná prohlídka zvonice u kostela sv. Václava konstatovala, že jenom vyčištění tohoto objektu si vyžádá náklady ve výši zhruba 50.000 Kč. V tom nejsou zahrnuty výdaje na případnou opravu zvonice. Nejsou zatím vyčísleny škody, které holubi napáchali na plochých střeších sídlištních domů, které jejich trus rovněž nepochybně značně poškodil. Nezanedbatelné nejsou jistě ani škody na polních kulturách. Zdá se, že jedinou cestou, jak zamezit dalším škodám, bude buď úplná likvidace, nebo alespoň značné omezení holubí populace v našem městě.

Internet ve městě

Internet jako moderní forma poznání a komunikace se postupně stále více prosazuje i v našem městě. Je zde již několik míst, kde mohou lidé usednout k počítačům a vyhledávat potřebné informace. Veřejně přístupný internet zřídily například nejen počítačové formy ACT a Prodos, ale i městská knihovna. Poplatek za použití internetu není velký, firmy se spokojují s relativně malým ziskem, který spíše jen pokrývá jejich vlastní provozní náklady. Všechna internetová místa jsou s oblibou využívána zejména mládeží.

Město Dobruška má také vlastní internetové stránky, spravované firmou ACT CZ. Aktualizaci těchto webových stránek provádí ing. Lžíčář. V roce 2002 se rozšířily internetové informace o životě ve městě o nové stránky knihovny, muzea a dalších místních institucí. Rovněž je pravidelně prováděna aktualizace všech informací, která je však závislá na včasné dodání podkladů provozovateli. V souvislosti s územní reorganizací bylo započato s postupnou přípravou nových náplní internetových stránek města.

Zemřel Vladislav Balcar

Po více jak ročním zápasu se zhoubnou nemocí zemřel dne 5. prosince ve věku 76 let pan Vladislav Balcar. Byl jednou z nejvýraznějších osobností kulturního života města. Původně textilní návrhář ve Stuze začal od počátku sedmdesátých let minulého století pracovat ve funkci vedoucího Závodního klubu JAS v Dobrušce. Vedle své profese hrál a v posledních letech také režíroval ochotnické divadlo v souboru *F. A. Šubert*. První kroky po jevišti však učinil již v letech padesátých a šedesátých v dobrušském estrádním souboru ESO. Kromě ochotnického se věnoval také divadlu loutkovému. V padesátých letech byl u zrodu dobrušského *Světa loutek*, který vedl až do své smrti. Díky jeho všestranné aktivitě je na 8 mm filmovém pásu zachycena stará, dnes již neexistující Dobruška. Po sametové revoluci stanul také v čele dobrušského Sokola. Od prvních ročníků byl členem redakční rady dobrušského Městského zpravodaje (dříve Kulturního kalendáře). Byl jedním z hlavních spoluvůrců programu oslav 675. výročí Dobrušky v roce 1995. Kulturním aktivitám se věnoval i po svém odchodu do důchodu. Vedl loutkáře, režíroval ochotníky, psal kroniky (mimo jiné se kvůli tomu naučil ještě po své sedmdesátce pracovat na počítači). Ještě v roce 2002 režíroval ochotnické divadelní představení *Dalskabáty, hříšná ves*. Zdravotní stav mu již nedovolil zúčastnit se dobrušské premiéry, která byla jen několik dní před jeho smrtí. Pohřeb se konal 11. prosince z Husova sboru.